

HagaZorgt

Neem
mee!

- Longconsulente Zohreh coördineert post-COVID-zorg
- Via slimme bril meekijken bij wondverzorging thuis
- Meer tijd voor nazorg en begeleiding na een hartinfarct

Fysiotherapie
Manuele therapie
Bekken therapie
McKenzie therapie
Dry needling

Rugschool

Fysiotherapie & Revalidatie

Rugklachten??

Andere klachten bij bewegen?

Bij ons leert u hoe u hier vanaf komt!

Gespecialiseerde Fysiotherapeuten helpen u graag

Bekijk onze website en bel voor een afspraak!

Thorbeckelaan 360 Den Haag

070-3685797

info@rugschool.nl

Van Vredenburgweg 71 Rijswijk

070-3951816

rijswijk@rugschool.nl

Pieter van Foreest

Tijdelijk verblijf

Langer thuis

Wonen met zorg

www.pietervanforeest.nl

WAAR VINDT U ONS?

HagaZiekenhuis & Juliana Kinderziekenhuis

Els Borst-Eilersplein 275 • 2545 AA Den Haag
 ☎ (070) 210 0000

Spoedplein

Charlotte Jacobslaan 10 • 2545 AB Den Haag
 ☎ (070) 210 0000

Openbaar vervoer

🚆 HTM RandstadRail 4, HTM tram 6,
 HTM bus 21, 23 en 26, streekbus 31, 37
 en 456A

Parkeren

APCOA Parking Haga Hospital
 🗺 Navigeer naar Escamplaan 874.

Zorgplein Westland

Zandeveltplein 3 • 2692 AH 's-Gravenzande
 ☎ (0174) 417 227
 🚆 Streekbus 31

Verder in dit nummer

Slimme bril voor wondverzorging thuis	04
HagaNieuws	06
Laserbehandeling bij ontstoken keelamandelen	09
Nazorg en begeleiding na hartinfarct	11
Meer gemak door nieuwe dialysemachines	12
Het laboratorium van Pathologie	14
#IkbenHaga: Gertrude van der Welle is verpleegkundige Flexbureau	16
10 jaar een top OK-team	19
Wetenschappelijk onderzoek bij kinderen kan makkelijker	20
Zorgen voor de patiënt én naasten	22
Post-COVID-zorg: lichamelijk en mentaal	23
Reuma: nog niet te genezen, wel goed te behandelen	24
Puzzel	26

Pagina
20

Wetenschappelijk onderzoek bij kinderen kan makkelijker

04

16

12

COLOFON

HagaZorgt

is een magazine voor patiënten, bezoekers en relaties van het HagaZiekenhuis.

Tekst en productie:
 Afdeling Communicatie

Fotografie:

Lucas Krullaards, Anand Rambaran, Sicco van Grieken, freepik.com, eigen foto's afdelingen.

Uitgeverij:

BC Uitgevers bv,
 Postbus 416 8600 AK Sneek
 T 0515 429 429

Bladmanagement en advertentieverkoop:

Digna Schoonen
 T 06 442 099 10

Barbara Verschoor
 T 06 455 766 70

Vormgeving/opmaak:

Nanno van Leeuwen
 T 06 156 357 06

Druk:

Scholma Druk, Bedum

Tips?

communicatie@hagaziekenhuis.nl

Kirsten Eeuwijk is wondverpleegkundige in het HagaZiekenhuis. Samen met haar collega Nel de Ruijter behandelt ze patiënten met gecompliceerde wonden. Opgenomen patiënten, maar ook patiënten die langskomen op het poliklinisch spreekuur. Vaak zijn het kwetsbare ouderen die in een verpleeg- of verzorgingshuis wonen. Voor deze patiënten is het een hele toer om naar het ziekenhuis te komen. Soms is dat zelfs niet wenselijk. Dat moet en kan anders, dachten Kirsten en Nel.

Via slimme bril meekijken bij wondverzorging thuis

Bij de patiënt thuis

Wond-
verpleegkundige
Nel de Ruijter
bekijkt de wond
met de slimme
bril.

Chirurg Pieter Jan van Huijstee beoordeelt de wond via zijn beeldscherm.

“Ik verzorgde op de verpleegafdeling een mevrouw die wondtherapie nodig had”, vertelt Kirsten. “Daarvoor was zij lang in het ziekenhuis opgenomen. Maar opgenomen patiënten wil je het liefst niet onnodig lang in het ziekenhuis houden. Daarom is besloten de mevrouw in het verpleeghuis verder te behandelen, maar wel met speciale wondtherapie. De wondverpleegkundige bezocht het verpleeghuis om de wond te verzorgen. Chirurg Pieter Jan van Huijstee kwam met het idee om hierbij een slimme bril (smart glass) met microfoon en camera te gebruiken, zodat hij de wond op afstand kon beoordelen. Dat is uitgegroeid tot een heel project.”

Hoge kwaliteit

Pieter Jan: “Normaal gesproken beoordeel ik de wond als een patiënt op de polikliniek komt. Die beoordeling gebeurt nu bij de patiënt thuis, via de slimme bril. De verpleegkundige zet de slimme bril op en ik kijk mee. Er is ook een audioverbinding, dus we kunnen onderling overleggen. Zo doen we samen het consult. Dat werkt heel goed. Afgezien van de wond komt de patiënt verder niet in beeld. De beelden zijn van hoge kwaliteit en daardoor is de wond goed te beoordelen. Dat is belangrijk, want we willen niet inleveren op kwaliteit.”

Complexe wonden vereisen speciale zorg. Kirsten: “Vaak is het een uitgebreid zorgtraject met veel

ziekenhuisbezoeken of langdurige ziekenhuisopnames. Niet iedere (thuis)zorginstelling heeft de expertise in huis om gecompliceerde wonden op de juiste wijze te verzorgen en te beoordelen. Daarom gaan wij de patiënt daar bezoeken. Ook onderwijzen we medewerkers van de zorginstelling aan het bed (bedside teaching). Dan kunnen zij het overnemen zodra dat verantwoord is.”

Juiste zorg op de juiste plek

Pieter Jan: “Bij alle patiënten, en zeker als ze kwetsbaar zijn, moet je je afvragen of het wel nodig is dat ze naar het ziekenhuis komen als er alternatieven zijn. De inzet van de slimme bril bij thuisbehandeling is succesvol gebleken. De juiste zorg op de juiste plek en zo min mogelijk belasting voor de patiënt. Daar gaat het om.”

Kirsten krijgt positieve reacties van haar patiënten. “Dat is fijn en daar doe je het ook voor. En de medewerkers van de zorginstellingen vinden het ook leuk om van ons te leren.” ●

“De beelden zijn van hoge kwaliteit en daardoor is de wond goed te beoordelen.”

HagaNieuws

Wat gebeurt er in en rondom het HagaZiekenhuis?

Hart voor de Stad

Het HMC en het HagaZiekenhuis organiseren sinds begin dit jaar de zorg voor hartpatiënten (cardiologische zorg) in de regio nog beter. Hartpatiënten kunnen voor alle cardiologische zorg in één van de twee ziekenhuizen terecht. De samenwerking zorgt onder andere voor kortere wachttijden.

“Omdat de cardiologen elkaar beter kennen, kunnen we makkelijker patiënten naar elkaar doorverwijzen. Ook hebben we veel voordeel van elkaars gespecialiseerde kennis”, vertelt Ivo van der Bilt, cardioloog in het HagaZiekenhuis. “Voor patiënten groeit de keuzevrijheid”, vult Robert Grauss, HMC-cardioloog, aan. “De hartzorg is zo dichtbij mogelijk aanwezig en patiënten kunnen gebruik maken van de expertise in beide Haagse ziekenhuizen.” ●

Bloedprikken bij LabWest: snel en in de buurt

Binnenkort bloed laten prikken? Voor onze patiënten hebben we dat goed geregeld!

Wist u dat...

- het HagaZiekenhuis zijn eigen laboratorium heeft, LabWest? Een uitslag verschijnt daarom snel en automatisch in uw patiëntportaal MijnHaga. Handig voor u én uw behandelaar.
- u zelf een afspraak kunt maken? Zo plant u een prikafspraak wanneer het u uitkomt. Ga naar hagaziekenhuis.nl/bloedafname. Bellen kan natuurlijk ook: (070) 210 23 26.
- we in de regio tientallen priklocaties hebben? Grote kans dat er een priklocatie bij u in de buurt is en u niet naar het ziekenhuis hoeft. Kijk voor alle locaties op labwest.nl. ●

Burgemeester bezoekt goochelshow in Juliana Kinderziekenhuis

In het Juliana Kinderziekenhuis (JKZ) doen we ons best om onze jonge patiënten vooral ook kind te laten zijn. Met verschillende activiteiten helpen we kinderen even vergeten dat ze ziek zijn. Een goochelshow van Stichting Gilat Theater bijvoorbeeld! Vol spanning keken de kinderen uit naar de interactieve voorstelling. Met dit keer wel een heel speciale gast: burgemeester van Den Haag Jan van Zanen. Hij kwam naar het JKZ om de goochelshow te zien én om mee te doen. ●

Integrale Gezinspoli van start

"Zorgen voor een gezin kan behoorlijk ingewikkeld zijn, als er bijvoorbeeld sprake is van een trauma, zorgen over financiën of werk, woonproblemen, verslaving en/of een verstandelijke beperking", vertelt kinderarts Lyanne Rövekamp.

Ieder kind verdient een kansrijke start. Daarom startten het JKZ en Centrum Jeugd en Gezin Den Haag een proef met een Integrale Gezinspoli. Medisch professionals (zoals kinderartsen, kinderfysiotherapeuten, diëtisten en logopedisten) en professionals uit het sociaal domein (zoals gezinscoaches, jeugdverpleegkundigen en welzijnswerkers) werken hier samen aan de beste zorg voor (aanstaande) gezinnen.

"Soms is er naast een medische hulpvraag meer aan de hand", zegt Lyanne. "Door te luisteren, vertrouwen op te bouwen en de juiste vragen te stellen, komt dat vaak boven. En dankzij de samenwerking binnen de Integrale Gezinspoli kunnen we eerder de juiste hulp aanbieden." ●

Moeten we dat echt weggooien?

In het HagaZiekenhuis hebben we veel aandacht voor duurzame zorg. Waar kunnen we bijvoorbeeld meer hergebruiken? Recyclen kan op veel manieren. Groot en klein. Neem het klittenband dat wordt gebruikt om operatiematerialen tijdens het vervoer op hun plek te houden. "Moeten we dat echt weggooien?", vroeg een OK-medewerker zich af. Zeker niet! Op de Gipskamer zijn ze er hartstikke blij mee. Onze gipsverbandmeesters gebruiken het klittenband om spalken op maat te maken voor onze patiënten. Niet alleen heel handig en duurzaam, we besparen er ook nog eens kosten mee. Elke week gaat er een emmer vol naar de Gipskamer. Klittenband kopen is daar nauwelijks nog nodig. ●

Bestaat een 'gebroken hart'?

'Kun je letterlijk een gebroken hart hebben?' Die vraag werd gesteld in de Coen & Sander Show op Radio 538, door luisteraar Eugène. Het antwoord daarop? Jazeker. Cardioloog Ivo van der Bilt legt uit hoe dat precies zit!

Scan de QR-code om het fragment te bekijken. ●

Afbeelding: Freepik.com

Openingstijden
ma t/m vrij:
09:00 - 17:00 uur
24/7 telefonisch
bereikbaar

Een dynamisch team van verpleegkundigen met diverse specialisaties. Naast 'aandacht' voor de client vinden wij hoogwaardige 'kwaliteit' van zorg een kernbegrip. Werkzaam in regio Zoetermeer en omstreken.

Zorgt voor jou, zorg voor iedereen

Willem Dreeslaan 422, 2729 NK Zoetermeer, T 079- 23 40 111
E info@aplus-szh.nl, W www.aplus-szh.nl

Thuiszorg
voor
iedereen!

Onze thuiszorg diensten:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Begeleiding individueel
- Nachtzorg
- Zorg bij Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH)

Wij werken met maximaal 2 zorgverleners per cliënt

Kijk voor meer informatie op:
www.24-7zorgomdehoek.nl

Jan Luykenlaan 57, 2533 JL Den Haag
T: 070 - 8880206 / M: 06 - 54961236
E-mail: info@24-7zorgomdehoek.nl

Oog voor wat telt

Weer terug naar huis na revalidatie bij Saffier

Revalideren na verblijf in het ziekenhuis, waarbij úw persoonlijke doelstelling voorop staat. Wilt u weer kunnen fietsen of gezellig de markt bezoeken, dan wordt dát het doel waar we samen in uw revalidatietraject aan werken. Dit doen we in onze behandelcentra Mechropa (Scheveningen) en Nolenshaghe (Kijkduin).

Behandeling in onze praktijk bij u in de buurt

Herstelt u thuis van een ongeval of heeft u om andere reden fysiotherapie nodig? Wilt u toch eens met de ergotherapeut kijken naar de inrichting van uw huis of er ook dingen makkelijker kunnen? Heeft u begeleiding nodig van een diëtist om uw voedingspatroon aan te passen?

Voor al deze advies- en behandelvragen kunt u terecht bij Saffier, ook als u zelfstandig woont. U maakt dan gebruik van eerstelijns zorg.

Behandeling ook aan huis mogelijk

De behandelaren van Saffier werken nauw samen met elkaar maar ook met andere behandelaren buiten onze organisatie. Om u zo goed mogelijk te kunnen helpen, hebben wij regelmatig overleg, met specialisten ouderengeneeskunde, diëtisten, (huis)artsen, etc. In onze goed toegeruste praktijkruimte bent u van harte welkom, maar indien nodig kunnen wij ook bij u thuis langskomen.

www.saffiergroep.nl

0800 7233 437

Regelmatig keelpijn, moeilijk slikken of koorts. Het zijn enkele symptomen van ontstoken keelamandelen. Elk jaar ziet het HagaZiekenhuis zo'n 1200 patiënten met klachten aan hun amandelen. Ongeveer 150 van hen krijgen een operatie om ze weg te halen. Dankzij wetenschappelijk onderzoek is er nu een goed alternatief voor de klassieke operatie: de laserbehandeling. Deze behandeling is korter dan een operatie en gebeurt met een plaatselijke verdoving, in plaats van een narcose. Patiënten herstellen sneller en hebben minder medicijnen nodig. KNO-arts Henk Blom vertelt ons meer.

Snelle laserbehandeling in plaats van operatie bij ontstoken keelamandelen

Werkt de laserbehandeling net zo goed als een operatie?

Henk: "Laseren werkt ongeveer net zo goed als de klassieke operatie. Dit blijkt uit wetenschappelijk onderzoek door het HagaZiekenhuis en 4 andere ziekenhuizen."

Hoe was het onderzoek opgezet?

"We volgden 2 groepen volwassen patiënten met chronische amandelproblemen. Een groep kreeg een klassieke operatie in hun eigen ziekenhuis. De andere groep kreeg een laserbehandeling in het HagaZiekenhuis."

Hoe lang duurt de laserbehandeling?

"De laserbehandeling duurt ongeveer een uur. Bij een klassieke operatie zijn patiënten minimaal 6 uur in het ziekenhuis en soms enkele dagen. Maar na een laserbehandeling kunnen ze meteen naar huis."

Hoe snel herstellen patiënten na de laserbehandeling?

"Gelaserde patiënten in het onderzoek konden na 4 dagen weer beginnen met normale activiteiten, zoals werken. Twee weken na de ingreep was 77 procent van deze patiënten hersteld. Patiënten die een operatie kregen, konden pas na 12,5 dag weer beginnen met normale activiteiten. En na 2 weken was maar 57 procent hersteld."

Waren de amandelklachten van patiënten weg na het laseren?

"De helft van de gelaserde patiënten was na de ingreep volledig klachtenvrij. Dertig procent had lichte restklachten waarvoor geen extra behandeling nodig was. Slechts een klein deel had een extra laserbehandeling en/of in enkele gevallen alsnog een klassieke operatie nodig."

Is de laserbehandeling voor iedereen geschikt?

"Nee, klassiek opereren blijft de beste methode voor bijvoorbeeld patiënten die hun mond niet lang open kunnen houden, te grote amandelen hebben of bloedverdunners gebruiken."

Is de laserbehandeling al beschikbaar buiten het onderzoek?

"Hier werken we nog aan. De laserbehandeling wordt nog niet vergoed door de zorgverzekering. Ons ziekenhuis praat daarover met zorgverzekeraars en beroepsverenigingen. De laserbehandeling is prettiger voor patiënten én veel goedkoper dan een operatie. Daarmee zal het ook bijdragen aan betaalbare zorg." ●

...Veilige zorg!
Met net dat
Beetje meer...

WIE
ZIJN
WIJ?

✓
Palliatieve
Zorg

✓
Verpleging

✓
Persoonlijke
verzorging

✓
Zorg op maat met
Oprechte aandacht

AC Thuiszorg
Apeldoornselaan 23
2573 LA Den Haag
Telefoon:
085-0580022
06-14897877

www.acthuiszorg.nl

Waardig leven
in gastvrij
Oldael
OLDAEL

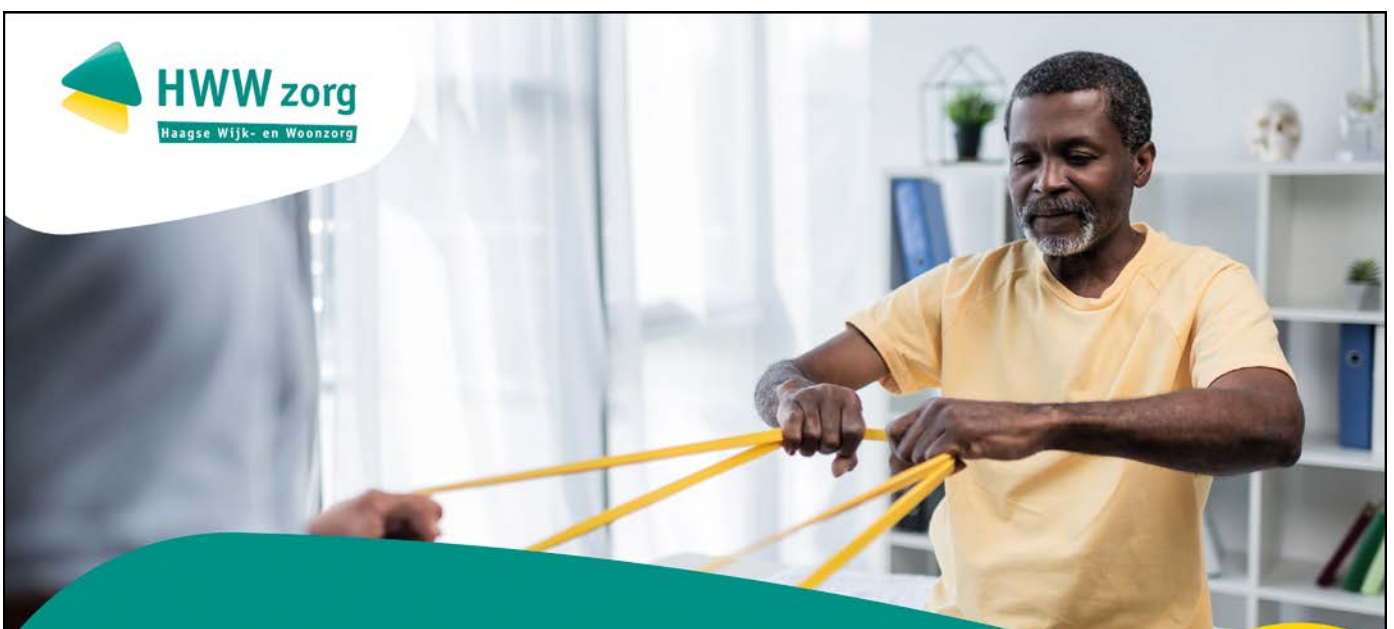
Persoonlijke zorg voor ouderen

Kortdurend verblijf in Aelbrecht van Beijeren
Voor herstel na ziekenhuisopname of tijdelijke
ontzorging van uw mantelzorger.

Permanent wonen in Oldeslo of Aelbrecht van Beijeren
In uw eigen appartement, als thuis wonen niet
meer gaat.

Aanleunwoningen voor zelfredzame senioren
Zelfstandig wonen met gebruikmaking van de
faciliteiten van Oldeslo.

**Meer weten? Bezoek oldael.nl of bel
de cliëntadviseur op 06 46341491.**

Werken aan uw herstel bij HWW zorg

Bij onze locatie Vrederust-West bent u welkom voor geriatrische revalidatie-
zorg (GRZ), behandeling en (complexe) zorg na bijvoorbeeld een operatie,
hersensbloeding of beroerte. Voor uw revalidatie staat een gespecialiseerd,
multidisciplinair team voor u klaar. Terugkeer naar huis staat voorop.
Daaraan werken de medewerkers van HWW zorg, samen met u.
Elke dag, vanuit een warm hart en met een glimlach.

Lees alles over
revalideren bij
Vrederust-West op
www.hwwzorg.nl

Eind 2021 startte het HagaZiekenhuis de Post-infarctpoli voor patiënten die een hartinfarct hebben gehad. Op de polikliniek beantwoorden verpleegkundig specialisten vragen en begeleiden ze de patiënt naar een zo gezond mogelijke toekomst. Dat gebeurt in goed overleg met de cardioloog en waar nodig de vasculair internist. "Deze werkwijze maakt de zorg weer een stukje beter", zegt verpleegkundig specialist Claudia van Soest enthousiast.

Meer tijd voor nazorg en begeleiding na *een hartinfarct*

Voorheen kregen patiënten 6 tot 8 weken na het hartinfarct een vervolgspraak bij de cardioloog. Maar vaak hebben patiënten al eerder vragen. "Op de Post-infarctpoli zien we patiënten na 1 à 2 weken", legt Claudia uit. "We bespreken met de patiënt wat er gebeurd is en beantwoorden vragen. Ook bekijken we beelden van de behandeling en we geven meer uitleg over de medicijnen. Die medicijnen helpen de kans op een nieuw hartinfarct zo klein mogelijk te maken. Bijvoorbeeld door het 'slechte' cholesterol en de bloeddruk te verlagen. Hoe beter patiënten dat begrijpen, hoe trouwer ze hun medicijnen nemen."

Hartrevalidatie

De risicofactoren voor hart- en vaatziekten, zoals roken, te veel alcohol, hoge bloeddruk en verhoogd cholesterol, komen ook aan bod. Claudia: "Samen met de patiënt kijken we of een leefstijlaanpassing een nieuw infarct kan helpen voorkomen."

Daarnaast regelt de Post-infarctpoli de hartrevalidatie. "Die volgt de patiënt standaard na een hartinfarct. Tijdens de hartrevalidatie wordt de lichamelijke conditie opgebouwd met hulp van een fysiotherapeut. Mentale begeleiding is ook beschikbaar. Omdat wij patiënten al zo kort na het infarct zien, kunnen ze sneller starten met de revalidatie."

Vervolgspraken

Voor vervolgspraken komen patiënten bij de verpleegkundig specialisten terug. "Ons doel: de bloeddruk- en cholesterolwaarden van de patiënt verbeteren. Als het moet is er ook contact met de vasculair internist. Daarnaast kijken we of nog meer nodig is, bijvoorbeeld een hartscan. Alle patiënten bespreken we met de cardioloog", benadrukt Claudia. Die blijft

de patiënt nog steeds zien. Maar als het goed gaat, hoeft dat minder vaak. "Op de Post-infarctpoli volgen we de minder complexe patiënten. Daardoor heeft de cardioloog meer tijd voor patiënten met ingewikkelde aandoeningen."

Laagdrempelig

Buiten de afspraken om is de polikliniek te bereiken via de consulttelefoon. "Patiënten bellen met allerlei vragen", zegt Claudia. "Over gezond eten bijvoorbeeld. Daarvoor bellen ze de cardioloog niet zo gauw. Het is heel laagdrempelig."

Patiënten vinden de nieuwe werkwijze fijn, merkt Claudia. "En zelf ga ik altijd met een goed gevoel naar huis. Ik heb meer tijd voor patiënten en kan vaak iets extra's doen. Het gaat niet alleen om het medische stuk, maar ook om nazorg en persoonlijke begeleiding. Je bouwt een band op, dat is heel waardevol." ●

Claudia van Soest
Verpleegkundig specialist

Bent u dialysepatiënt? Dan heeft u ze vast al gezien en zelfs gebruikt: de nieuwe machines in ons Dialysecentrum. Ze staan op zowel onze locatie in Den Haag als in Zoetermeer. De machines bieden betere kwaliteit van zorg én gemak. Of zoals dialysepatiënt Rob Arens het zegt: "Dit is appeltje-eitje."

Betere zorg en meer gemak door 58 nieuwe *dialysemachines*

“De verpleegkundige heeft meer tijd voor persoonlijk contact met de patiënt.”

Het Dialysecentrum voert per jaar zo'n 28.000 behandelingen uit. Patiënten komen 3 keer in de week naar het ziekenhuis voor een behandeling. Deze duurt gemiddeld 4 uur per keer.

"De 58 nieuwe machines, type Fresenius 6008 CAREsystem, zijn een duidelijke verbetering",

zegt unithoofd Danique Blaak. "De patiënt kan met de nieuwe machine bijvoorbeeld makkelijker leren om sommige handelingen zelf te doen. Dat is belangrijk, omdat de patiënt dan meer regie heeft. Dat motiveert en draagt bij aan therapietrouw. Een andere verbetering is dat de behandeling nog meer op maat te geven is, waardoor die beter wordt."

Veilig en duurzaam

De machine biedt ook meer veiligheid voor patiënt en verpleegkundige. Door het ontwerp is het risico op 'spat- en prikincidenten' lager. Danique: "Ook zijn de nieuwe lijnensets gemaakt van recyclebaar materiaal. Daardoor hoeven we ze na gebruik niet als medisch afval af te voeren, wat leidt tot minder afvalkosten. De machine gebruikt minder water dan onze oude machines. Zo dragen de dialysemachines bij aan duurzame zorg."

Gebruiksgemak

Voor dialyseverpleegkundigen is de machine makkelijk te gebruiken. "Bij het ontwerp is goed nagedacht over ergonomie. Je moet het ervaren, maar de verpleegkundige hoeft minder draaiende en drukkende handelingen te doen. Simpel gezegd, de patiënt is sneller te verbinden aan de machine. Dat maakt dat de verpleegkundige meer

tijd heeft voor persoonlijk contact met de patiënt."

Enthousiaste patiënt

Patiënt Rob (62) dialyseert sinds een paar jaar en is enthousiast over de '6008'. Hij is een *selfcare* patiënt. Dat betekent dat hij voor de bediening van de machine geen hulp nodig heeft van de dialyseverpleegkundige. De nieuwe machine staat vooral voor gebruiksgemak, vindt Rob.

"Wat direct opvalt is de kleine dialysecassette. Het opbouwen is daardoor eenvoudiger. Je opent het deurtje, plaatst de cassette erin en voert daarna de lijnen door de sensoren. Dan start het testprogramma en daarna begint de machine zelfstandig met het vullen van de dialyselijnen." Gesneden koek voor patiënten en dialyse-professionals.

Veel stiller

Ook over het instructiescherm is Rob tevreden. Hij vindt de aanraakgevoeligheid veel beter op de nieuwe machine. "Daarnaast zijn lichte en donkere kleuren goed zichtbaar op het scherm. Instructies zijn daardoor goed leesbaar en rustig voor je ogen. De machine is compacter, maar daardoor ook wel wat zwaarder om te verplaatsen. Verder is de machine veel stiller. Je hoort 'm bijna niet. In het dialysecentrum hoor je ook nog maar nauwelijks alarmen afgaan."

Appeltje-eitje

Rob heeft zichzelf nu al verschillende keren 'afgesloten' van de machine, zoals dialysepatiënten dat noemen. "Dit is echt appeltje-eitje. Als je klaar bent, verschijnt op het scherm de melding 'dialyse einde bereikt'. En om af te sluiten hoeft je alleen maar twee keer op de knop 'afsluiten' te drukken. Dat moet wel in overleg met de verpleegkundige. Daarna geeft de machine het bloed terug en een signaal als het programma klaar is. De verpleegkundige hoeft dan alleen nog de lijnen te verwijderen. Dan zit het erop en kun je weer lekker naar huis." ●

Wat is dialyse?

Nieren maken ons bloed schoon: ze filteren afvalstoffen en vocht uit het lichaam. Doen de nieren dit niet goed? Dan geeft dat gezondheidsproblemen, daar kun je zelfs aan overlijden. Dialyse neemt een deel van het werk van de nieren over. Met de machines uit dit artikel heet dat hemodialyse. De machine werkt als kunstnier en zuivert het bloed. ●

In het laboratorium wordt weefsel of celmateriaal geschikt gemaakt voor de microscoop. Dat gebeurt met verschillende technieken en handelingen. Analist Danielle is bezig met een van deze handelingen.

Het eindresultaat is een glaasje met daarop een gekleurd dun plakje weefsel. Dit past onder de microscoop. Een van de pathologen van de afdeling bekijkt het glaasje onder de microscoop, schrijft op wat hij of zij ziet en stelt een diagnose.

Dit is te zien onder de microscoop:

In het afgelopen jaar verwerkte het laboratorium 34.663 potjes met weefsel (histologie) of vloeibaar materiaal (cytologie).

De weegschaal en het gereedschap op het tafelblad komen van pas bij het snijden en verwerken van weefsel.

Het laboratorium van *Pathologie*

De afdeling Pathologie bestudeert het ontstaan en het verloop van ziekten. In het laboratorium onderzoeken pathologen en analisten stukjes weefsel, cellen en/of lichaamsvocht van patiënten. Zo wordt een diagnose gesteld.

Patholoog Alina is bezig in de uitsnijkamer. Ze bekijkt een milt en snijdt kleine stukjes uit voor onderzoek onder de microscoop.

Alina draagt een headset omdat ze beide handen nodig heeft om te snijden. Wat ze ziet, spreekt ze in via de microfoon. Dat wordt later uitgetypt. Met de gekleurde pedalen op de grond start en stopt ze de geluidsopname.

Ze legt de stukjes milt in kleine witte plastic 'bakjes'. Die gaan daarna naar analist Danielle bij de grote witte machine (links op de foto).

Veel onderzoek gebeurt met de microscoop. Daarnaast zijn er andere (nieuwe) technieken om een diagnose te stellen. Bijvoorbeeld door te kijken naar eiwitten of DNA-veranderingen in cellen. Met deze techniek is ook beter te voorspellen wat het effect van een behandeling is.

#IkbenHaga: Gertrude van der Welle - Verpleegkundige Flexbureau

#IkbenHaga: In de rubriek Ik ben Haga vertellen medewerkers van het HagaZiekenhuis over de passie voor hun werk. Ook leren en/of werken in het HagaZiekenhuis of Juliana Kinderziekenhuis? Bekijk de mogelijkheden op werkenbijhaga.nl.

Als er iemand is die kansen met beide handen aanpakt, is het Gertrude wel. In 2001 startte ze haar loopbaan als verpleegkundige in het HagaZiekenhuis. Na 6 jaar maakte Gertrude binnen het ziekenhuis de overstap naar een kantoorbaan. Ze werkte onder andere als projectleider, leidinggevende en privacy officer. Maar toch miste er iets. Inmiddels werkt ze weer als verpleegkundige.

Gertrude van der Welle is verpleegkundige bij het Flexbureau:
“Ik heb eigenlijk *nooit afscheid* genomen van verpleegkunde. *Waarom zou ik niet *teruggaan?*”*

Toen Gertrude privacy officer was, brak de coronapandemie uit. “Het ziekenhuis vroeg oud-verpleegkundigen bij te springen. Dat wilde ik wel. Ik ondersteunde de verpleegkundigen op de Intensive Care en de COVID-verpleegafdeling. In deze periode

ontdekte ik weer hoe mooi het vak van verpleegkundige is. Ook werd ik blij van het contact met mensen. Waarom zou ik niet teruggaan naar het bed? Ik had eigenlijk nooit echt afscheid genomen van het vak. Toen ik me dat realiseerde, heb ik

“Het ene moment dien ik medicatie toe, het andere moment ondersteun ik gesprekken met de familie.”

gesolliciteerd bij het Flexbureau. Als verpleegkundige binnen het Flexbureau word je ingezet op diverse afdelingen binnen het ziekenhuis.”

Flexibiliteit

Gertrude koos bewust voor het Flexbureau. “Je doet ervaring op in het hele ziekenhuis. Omdat ik zelf kan aangeven wanneer ik wil werken, is mijn rooster goed aan te passen op de thuissituatie. Als verpleegkundige binnen het Flexbureau ben je allround opgeleid. Ik vind dat een afdeling het beste werkt wanneer allround en gespecialiseerd verpleegkundigen samenwerken. De gespecialiseerd verpleegkundige kan ik helpen met kennis die ik heb opgedaan op andere afdelingen. Andersom leer ik van de afdelingsverpleegkundigen over hun specialisme. Ik heb iedere dag te maken met andere collega’s en patiënten. Het is uitdagend werk en dat houdt mij scherp.”

Afwisselend en bijzonder werk

Het werk als verpleegkundige is ook heel afwisselend. “Het ene moment dien ik medicatie toe en het andere moment ondersteun ik bij een belangrijk

Ben jij binnenkort ook 'Haga'? Bekijk al onze vacatures op

werkenbijhaga.nl

gesprek met familieleden. Tussendoor houd ik altijd oog voor de patiënt. Hoe gaat het emotioneel? En komt iemand wel voldoende uit bed? Het mooie van het vak is dat je altijd uitgedaagd wordt om het beste uit jezelf te halen. Hoe meer kennis je hebt van het vak, hoe meer verbanden je kunt leggen. Je werkt met verschillende afdelingen en weet nooit van tevoren hoe een dienst gaat verlopen. Iedere dag begin je weer opnieuw.”

Als verpleegkundige ben je vaak aanwezig bij indrukwekkende momenten. “Ik mag op een belangrijk moment in het leven van patiënten een stukje bijdragen. Dan geef ik voorlichting en zorg dat ze comfortabel zijn. Ook begeleid ik weleens patiënten die erg ziek zijn. Er voor hen zijn en samen praten kan al waardevol zijn. En daar doe ik het voor.”

Een Hagahart

Gertrude vindt het HagaZiekenhuis een prettige werkplek. “Ik heb een echt Hagahart. Dat is gegroeid door de jaren heen. Ik heb veel kansen gekregen in dit ziekenhuis. Als ik iets wilde, kon ik dat ook doen. Je bouwt gaandeweg een netwerk op: ik heb vriendschappen en contacten met professionals opgebouwd. Collega’s zijn erg begaan; met patiënten en met elkaar.”

Ze gelooft in het creëren van eigen kansen. “Dit heb ik ook gedaan en ik werk al 21 jaar met veel plezier in het HagaZiekenhuis. Waar ik over 5 jaar ben? Dat weet ik niet. Ik ondersteun graag mensen bij wat ze meemaken in het leven. Voorlopig heb ik het naar mijn zin in het Haga. Ik ga voor een 25-jarig jublieum!” ●

55+ en werkloos?
We horen graag úw
verhaal of ideeën!

De OuderenOmbudsman:
0900 - 60 80 100 (5 cent/min.)
www.ouderenombudsman.nl

OUDEREN
OMBUDSMAN

Stichting Ambulance Wens vervult de wensen van mensen die lijden aan een ongeneeslijke ziekte en niet lang meer te leven hebben.

Stichting Ambulance Wens verzorgt vervoer met speciaal voor dit doel ontworpen ambulances en een extra comfortabele brancard. Bij elke wens gaat ook kundig medisch geschoold personeel mee.

Nog één keer er samen op uit...

Stichting Ambulance Wens

Wij zijn telefonisch bereikbaar
van 8.00 - 17.00 uur telefoon:
010 - 226 55 16 of
06 - 12 55 99 99.

E-mail: info@ambulancewens.nl
www.ambulancewens.nl

Stichting
Ambulance
Wens

Helpt wensen
mogelijk maken

Volg ons
ook op facebook
en twitter.

[facebook.com/
stichting.ambulancewens](https://www.facebook.com/stichting.ambulancewens)
nederland
[@Stambulancewens](https://twitter.com/Stambulancewens)

Onze operatieafdeling (OK) heeft al 10 jaar vaste medewerkers die alle operaties voor hartaandoeningen (cardiochirurgie) begeleiden. Een bijzonder jubileum!

Hartchirurgie heeft al 10 jaar een **top OK-team**

Het vaste cardiochirurgisch team bestaat uit hartchirurgen, anesthesisten, OK- en anesthesieassistenten. Gemiddeld zijn er zo'n 15 hartoperaties per week. "Ervaring is belangrijk bij ingewikkelde operaties zoals hartoperaties", zegt operatieassistent Karin van den Breul. "Ons team is zo goed op elkaar ingespeeld. Als we assisteren bij een operatie denken wij al een stap vooruit. We weten wat de hartchirurg nodig heeft. Dat is niet alleen leuk werken, maar ook prettig voor de chirurg."

24/7 beschikbaar

Het team is 7 dagen per week, 24 uur per dag beschikbaar. "Dat moet ook wel", legt Karins collega-operatieassistent Marian van Es uit. "Er komen vaak patiënten binnen die we direct moeten opereren. Dat kan op elk moment van de dag gebeuren. Dan moet je snel een team bij elkaar kunnen roepen." Karin vult aan: "Iedereen heeft een groot verantwoordelijkheidsgevoel. We werken al lang samen en hebben 100 procent vertrouwen in elkaar. Bij een complicatie weten we precies wat we moeten doen. We zijn een geoliede machine."

Getraind team

Daar zijn de hartchirurgen het mee eens. "Dit OK-team is goud waard", zegt hartchirurg Ali Keyhan-Falsafi. "Tijdens een operatie kan je niets aan het toeval overlaten. Je hebt als chirurg een getraind team naast je nodig om de beste zorg te kunnen leveren. Daarnaast is de sfeer belangrijk: die is goed! We kunnen lezen en schrijven met elkaar. Als het nodig is, spreken we elkaar ergens op aan, zonder het persoonlijk te maken. Die openheid is ons succes."

"Het is hard werken", gaat Karin verder. "Een hartoperatie kan zomaar vijf uur duren. Pas achteraf merk je hoe lang je bezig bent geweest en dat je toch wel moe bent. Maar altijd wel met een voldaan gevoel."

Magisch moment

Tijdens een operatie wordt het hart op de hartlong-machine aangesloten. Deze machine neemt de hartfunctie tijdelijk over. Marian: "Het meest magische en spannende moment blijft altijd als het hart weer zelf gaat kloppen zodra de machine wordt afgekoppeld. Dat is mooi om te zien, steeds weer." ●

Medisch wetenschappelijk onderzoek bij kinderen kan makkelijker en leuker dankzij speekseltesten en een slim horloge. Dat ontdekte arts-onderzoeker Matthijs Kruizinga van het Juliana Kinderziekenhuis (JKZ) in een drie jaar durend onderzoek. De resultaten zijn veelbelovend.

Speekseltest en smartwatch in plaats van bloedprikken en ziekenhuisbezoeken

“Voor het ontwikkelen van nieuwe medicijnen en behandelingen is medisch wetenschappelijk onderzoek bij kinderen heel belangrijk”, vertelt Matthijs. Maar kinderen en hun ouders zijn vaak minder enthousiast. “Bij veel onderzoek is bloedprikken een vast onderdeel. En bezoeken aan het ziekenhuis om metingen te doen horen er ook bij. Kinderen vinden dat niet fijn. Soms haken ze halverwege een onderzoek af omdat het te veel tijd en moeite kost. Dat is begrijpelijk, maar wel jammer.”

Matthijs ging daarom op zoek naar alternatieven voor de vervelende dingen van een onderzoek. Kon hij in plaats van bloedprikken misschien speeksel afnemen? “Bij wetenschappelijk onderzoek nemen we vaak bloed af om te zien of een kind voldoende medicatie heeft gekregen. Ik was benieuwd of we dit ook konden zien in het speeksel. Bij sommige medicijnen is dat inderdaad zo, bijvoorbeeld bij clonazepam. Dit is een medicijn dat kinderen met epilepsie krijgen. Voor onderzoeken met dit medicijn is een wattenstaafje in de mond dus genoeg. Dat verlaagt de drempel voor ouders en kinderen.”

Smartwatches

Matthijs onderzocht ook of een ziekenhuisbezoek altijd echt nodig is. “Normaal gesproken komen kinderen tijdens een onderzoeksperiode vaak naar het ziekenhuis om waardes te laten meten. Ik wilde weten of we die waardes ook op andere manieren kunnen verzamelen. Om dit te onderzoeken, gaven we kinderen tussen de 2 en de 16 jaar oud een smartwatch. In 3 jaar tijd droegen zo’n 450 kinderen langere tijd zo’n slim horloge. Deze kinderen hadden bijvoorbeeld astma, taaislijmziekte of obesitas. De smartwatch meet onder andere de hartslag, het slaappatroon en de activiteiten. Het bleek dat de horloges heel betrouwbare informatie doorgeven.”

De kinderen zijn enthousiast en vinden het leuk en interessant om een smartwatch te dragen. Matthijs: “Alleen voor de allerjongste kinderen van 2 tot 3 jaar is de methode niet zo geschikt. Zij willen het horloge nog weleens afdoen omdat het niet lekker zit. Dat is ook niet gek; de horloges zijn eigenlijk bedoeld voor volwassenen. Het was nog een heel karwei de bandjes op maat te maken.”

Niet naar het ziekenhuis

Voor de betrouwbaarheid van zijn onderzoek kregen niet alleen kinderen met verschillende ziektes en aandoeningen de smartwatch. Ook gezonde kinderen deden mee. Allemaal vulden ze ook vragenlijsten in. “We vroegen ze aan te geven hoe zij zich voelden. Wij konden dan zien of dit overeen kwam met de gegevens van de horloges. En dat was vaak het geval.”

Daarnaast testten kinderen met astma elke dag hun longfunctie. Matthijs: “Ze moesten dan op een apparaatje blazen dat is verbonden met de smartphone. We meten dan de longinhoud van het kind. Zo weten we hoeveel last het heeft van de astma. We zagen dit meteen terug in de waardes. Als een kind last heeft, gaat de hartslag omhoog, verandert het slaappatroon en is het minder actief. Precies wat we verwachtten te zien en dat werd nu bevestigd. Daarvoor hoeft een kind dus niet meer naar het ziekenhuis te komen.”

Vervolgonderzoek

Voor zijn onderzoek werkte Matthijs samen met het *Centre for Human Drug Research (CHDR)*, een stichting die geneesmiddelen onderzoekt. Het onderzoek leverde Matthijs een cum laude promotie op. “Daar ben ik natuurlijk trots op. Ik hoop en verwacht dat wetenschappelijk onderzoek in de toekomst veel meer thuis kan worden gedaan. En dat het minder ingrijpend wordt.” Ondertussen werkt het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC) al met de speekseltest.

Inmiddels is Matthijs in opleiding tot kinderarts. Hij is blij dat hij nu weer veel contact heeft met patiënten. “Dat heb ik tijdens het onderzoek wel gemist.” Toch kan hij het onderzoek nog niet helemaal loslaten. “Een dag per week doe ik vervolgonderzoek. Ik wil graag een algoritme ontwikkelen om longaanvallen bij kinderen met astma te voorspellen en dus te voorkomen. Als dat lukt, hoeven kinderen minder vaak naar de polikliniek te komen. Dan kunnen we op tijd starten met de behandeling.” ●

“Het bleek dat de smartwatches heel betrouwbare informatie doorgeven.”

“De meeste aandacht van zorgverleners gaat uit naar de patiënt, maar zorgen voor de patiënt is ook zorgen voor de naasten”, zegt Noeska Schrijver. Ze is senior verpleegkundige op de afdelingen Interne geneeskunde, Oncologie en Hematologie. Noeska en haar collega’s werken met de methodiek Oog voor Naasten. Deze werkwijze helpt zorgverleners om, de naam zegt het al, oog te hebben voor de naasten van palliatieve en kwetsbare patiënten.

Zorgen voor de patiënt is ook zorgen voor *de naasten*

Naasten van palliatieve (ongeneeslijk zieke) en kwetsbare patiënten krijgen meestal veel voor hun kiezen. “Oog voor Naasten zorgt ervoor dat de verpleegkundige vaker aan hen vraagt hoe het gaat en welke behoeftes zij hebben”, legt Noeska uit. “Hebben ze bijvoorbeeld vragen of is professionele ondersteuning nodig om de mantelzorgtaken vol te houden? Waar mogelijk helpen we hen.” Er zijn verschillende folders om aan naasten te geven. Deze bevatten antwoorden op vragen die gesteld kunnen worden rondom zorgen voor een zieke en het sterven van een familielid. In de folders staan ook verwijzingen naar nuttige websites. “We hebben ook folders met meer afbeeldingen. Die zijn voor mensen die de Nederlandse taal niet goed begrijpen of moeite hebben met lezen. Daarnaast is er een speciale website met filmpjes.”

Noeska merkt dat de aandacht voor naasten erg wordt gewaardeerd. “De gezichten van mensen als ze merken dat je er voor hen bent, spreken boekdelen.”

Geruststelling voor de patiënt

Door beter contact met de naasten krijgen zorgverleners meer inzicht in de wereld van de patiënt. Noeska: “Patiënten doen zich soms beter voor dan ze zich werkelijk voelen. Voor zorgverleners kan een gesprek met de naasten dan heel zinvol zijn. Aan de andere kant: patiënten maken zich vaak zorgen om naasten. Het kan voor hen een geruststelling zijn om te weten dat die ook ondersteuning krijgen.”

Houvast

Oog voor Naasten is opgezet door Yvette van der Linden, hoofd expertisecentrum Palliatieve Zorg van het Leids Universitair Medisch Centrum. Uit haar onderzoek bleek dat naasten vaak zwaar overbelast zijn. Noeska: “In onze regio werken inmiddels meerdere verpleeghuizen, ziekenhuizen, hospices en de thuiszorg met Oog voor Naasten. In het HagaZiekenhuis zijn we hiermee gestart op de verpleegafdelingen van Interne Geneeskunde, Oncologie en Hematologie, en op de polikliniek Oncologie en Hematologie.” Niet alleen de patiënten en naasten zijn positief over de methode, ook de zorgverleners geeft het houvast. “Met palliatieve zorg kunnen we geen dagen aan het leven toevoegen, wel leven aan de dagen”, sluit Noeska af. ●

Heeft u een COVID-19-besmetting doorgemaakt maar blijft u daarna last houden van klachten? Bijvoorbeeld vermoeidheid en een slechte lichamelijke conditie? De klachten kunnen veel impact hebben op het dagelijkse leven. Daarom biedt ons ziekenhuis al bijna 2 jaar post-COVID-zorg. Longconsulente Zohreh Jamali coördineert deze zorg.

‘We kijken naar de **lichamelijke** én de **mentale kant**’

Hoe ziet de post-COVID-zorg eruit?

Zohreh: “Post-COVID-zorg is belangrijk. We zien namelijk dat COVID-19 een enorme impact kan hebben op lichaam en geest. Patiënten komen binnen met een verwijzing van de huisarts. Dan krijgen ze een eerste gesprek op de afdeling Longrevalidatie. We bespreken de klachten en stellen vast welke hulp we kunnen bieden. Daarbij bekijken we de situatie van verschillende kanten. Niet alleen lichamenlijk, maar ook mentaal. En hoe gaat het functioneren in het dagelijkse leven? Door breder te kijken kunnen we patiënten veel beter en veel gericht helpen.”

Wordt samengewerkt met andere afdelingen?

“De Post-COVID-polikliniek werkt samen met revalidatieartsen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, medisch psychologen en diëtisten. Ik ben aanspreekpunt voor de patiënten en zorg voor doorverwijzingen naar de verschillende afdelingen. Ook ben ik voorzitter van het gezamenlijke overleg waar deze afdelingen aan deelnemen. Ik lijk wel een soort octopus die alles overziet en bij elkaar houdt.”

Wat houdt de revalidatie in?

“Tijdens het revalideren worden patiënten intensief begeleid, zowel lichamenlijk als geestelijk. Zo organiseert de afdeling Medische Psychologie therapeutische groepssessies. Patiënten leren hier veel van en zien dat ze er niet alleen voor staan. Na de revalidatie houden veel patiënten contact met hun lotgenoten. In hun eigen tijd spreken ze bijvoorbeeld af om samen te wandelen. Ze blijven elkaar steunen en stimuleren.”

Hoelang blijven patiënten bij de Post-COVID-poli?

“Patiënten waar het beter mee gaat, worden terugverwezen naar bijvoorbeeld de fysiotherapeut in de buurt. Daar werken ze verder aan volledig herstel. Het geeft voldoening dat ik een bijdrage kan leveren aan de verbetering van hun situatie. Zodat ze goed terug kunnen keren in de maatschappij.” ●

Long-
consulente
Zohreh
Jamali

“Door therapeutische groepssessies zien patiënten dat ze er niet alleen voor staan.”

Ruim 2 miljoen Nederlanders hebben een vorm van reuma. Reuma is een verzamelnaam voor meer dan 100 verschillende aandoeningen. Vaak ontregelen deze het afweersysteem. Daardoor ontstaan chronische ontstekingen, vooral van gewrichten. De ontstekingen leiden bijvoorbeeld tot pijn, stijfheid en vermoeidheid. Hoe behandelen we reuma? Reumatoloog Sylvia Kroese en reumaverpleegkundige Debby Groeneweg-Schuchhard vertellen meer.

Reuma: nog niet te genezen, wel goed te behandelen

Reuma-
verpleegkundige
Debby Groeneweg-
Schuchhard

De klachten van patiënten met reuma zijn heel divers. Daarom is zorgvuldig onderzoek nodig voor de juiste diagnose. "We kijken met een brede blik", zegt Sylvia. "Mensen zijn soms verbaasd dat ik hen van top tot teen nakijk. 'Ik kwam toch alleen voor pijn in mijn hand?'" Op de eerste afspraak krijgen patiënten een lichamelijk onderzoek. Als dat nodig is, volgen daarna een bloedtest en röntgenfoto's of echo's. "We kijken of de klachten door een ontsteking komen. Er kunnen namelijk ook andere oorzaken zijn, zoals slijtage, overbelasting of een vitaminetekort."

Vast aanspreekpunt

Na die eerste afspraak wordt de diagnose gesteld en wordt een behandelplan opgezet. Vaak volgt een afspraak met de reumaverpleegkundige. Debby: "Ik ben het aanspreekpunt voor de patiënten en zie ze regelmatig. Ik geef uitleg over het ziektebeeld en de behandeling. Ook hebben we het over de medicatie en bijwerkingen. Goede begeleiding helpt patiënten hun medicatie trouw te nemen. Reuma kan een grote impact hebben op het sociale leven, werk en dagelijks functioneren. Ik neem de tijd voor patiënten en zorg dat ze zich gehoord voelen. Het is fijn als ik iets voor hen kan betekenen. Waar nodig stem ik af met de reumatoloog."

Puzzelen met medicatie

De meeste patiënten krijgen medicijnen. Die zijn enorm in ontwikkeling en worden steeds gerichter ingezet. Sylvia: "Bij mensen met reuma worden lichaamseigen cellen aangevallen door het afweersysteem. De afweercellen die dit doen, leggen een soort route in het lichaam af. De juiste medicatie kan die route blokkeren. Elke soort reuma heeft een eigen route. We weten steeds beter welke route bij welke ziekte hoort, en welk medicijn daarop ingrijpt. Maar soms is het even zoeken naar de juiste blokkade en de best passende medicatie."

Nieuwe medicijnen: biologicals

De kennis over de routes van de afweercellen leidde tot een nieuw type medicijn: de biologicals. Dat zijn

Reumatoloog
Sylvia
Kroese

biologische reumaremmers, gemaakt uit menselijke of dierlijke eiwitten. Ze kunnen de werking van lichaamseigen stoffen blokkeren of nabootsen. Op die manier remmen ze het ontstekingsproces. Een goede ontwikkeling, maar er is nog veel onderzoek nodig.

Medicijnen of leefstijladvies?

Medicijnen zijn niet altijd nodig. Soms verminderen klachten door hulpmiddelen als een brace of spalk, of door bijvoorbeeld fysio- of ergotherapie. Daarnaast kan een gezonde leefstijl ook helpen. Wat in ieder geval belangrijk is: er vroeg bij zijn. Sylvia: "Ga naar de huisarts bij zwellingen aan de gewrichten en bij pijn die langer dan 6 weken aanhoudt. Op reumanederland.nl staat een checklist waarmee je klachten in kaart brengt." ●

HagaZiekenhuis én LangeLand Ziekenhuis

Sinds het najaar van 2021 werken Sylvia en haar collega-reumatologen ook in het LangeLand Ziekenhuis. "Net als in het HagaZiekenhuis werken we ook daar graag samen met andere specialisten zoals longartsen, oogartsen en orthopeden uit het Reinier Haga Orthopedisch Centrum. Graag zouden we met de gynaecologen een begeleidingstraject opzetten voor vrouwen met reuma en een zwangerschap(swens). Gelukkig weten specialisten in onze ziekenhuizen elkaar snel te vinden. Dat biedt mogelijkheden. Voor ons én voor onze patiënten."

Meer dan 100 verschillende vormen

Er zijn meer dan 100 verschillende vormen van reuma. De bekendere zijn artrose, reumatische artritis, jicht en fibromyalgie. Zo'n 60 procent van de patiënten is jonger dan 65 jaar. Reuma is meestal chronisch en nog niet te genezen. De meeste vormen zijn wel goed te behandelen en tot rust te brengen. Daarmee vermindert de pijn, wordt blijvende schade voorkomen en kunnen de meeste mensen een normaal leven leiden. Meer weten? Kijk op reumanederland.nl.

HagaWoordzoeker

De overgebleven letters vormen de oplossing.

- BADMINTON
- BADPAK
- BAL
- BARBECUE
- BIKINI
- BLOEMEN
- BOS
- COCKTAIL
- HANGMAT
- KAMPEREN
- KAMPVUUR
- PARASOL
- RANJA
- SLIPPERS
- SPROEIER
- STRAND
- TUIN
- VAKANTIE
- VLIAGER
- VLINDER
- WARM
- WATERPISTOOL
- ZANDKASTEEL
- ZEE
- ZON
- ZONNEBRIL
- ZWEMBAD
- ZWEMBROEK
- ZWEMMEN
- IJS

Z	H	O	N	N	R	U	U	V	P	M	A	K	N
W	A	T	E	R	P	I	S	T	O	O	L	O	D
E	N	M	S	P	R	O	E	I	E	R	T	N	K
A	G	R	Z	W	E	M	B	A	D	N	A	A	S
J	M	A	K	A	P	D	A	B	I	R	M	S	S
N	A	W	C	Z	N	Z	L	M	T	P	K	R	I
A	T	E	V	O	O	D	D	S	E	T	E	R	R
R	N	U	A	N	C	A	K	R	S	P	O	Z	E
E	E	C	K	N	B	K	E	A	P	O	R	W	G
D	M	E	A	E	I	N	T	I	S	E	B	E	E
N	E	B	N	B	A	U	L	A	E	T	M	M	I
I	O	R	T	R	A	S	T	Z	I	L	E	M	L
L	L	A	I	I	N	I	K	I	B	L	W	E	V
V	B	B	E	L	O	S	A	R	A	P	Z	N	L

Vul hier uw oplossing in

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

RX# 231-479-161

EEN KNUFFEL VAN MAMA JOYCE:
DRIE MAAL DAAGS TOEDIENEN
* * BLIJVEN HERHALEN * *

Er is een medicijn dat elk ziek kind beter laat voelen: familie. Daarom zijn er de Ronald McDonald Huizen. Zo zijn mama en papa altijd dichtbij.

Ronald McDonald Kinderfonds Nederland

Keeping families close®

WONEN MET ZORG EN TIJDELIJK VERBLIJF

Het Witte Huis biedt hoogwaardige zorg en service aan ouderen als thuis wonen niet meer gaat.

**25 appartementen voor wonen
met 24-uurs zorg**

**Prachtige zorgvilla met een ruim
buitenterras**

Heeft u interesse om bij ons te wonen of werken?
Neem dan contact met ons op voor meer informatie
via info@valuaszorggroep.nl of bel **+31(0)71-5150230**

“In Het Witte Huis is het stijlvol en comfortabel wonen”

Iedereen heeft recht op goede zorg.
Iedereen moet zelf een arts kunnen kiezen.
Jong of oud, ziek of gezond:
DSW biedt één polis en één premie.
Liever principieel dan commercieel.

DSW
zorgverzekeraar

Meer informatie? www.dsw.nl